

LENFOID SİSTEM

DR GÖKSAL KESKİN

ARALIK-2014

Lenfoid Sistem

- ▶ Lenfositlerin, mononükleer fagositlerin ve diğer yardımcı rol oynayan hücrelerin bulunduğu,
- ▶ yabancı antijenlerin taşınıp yoğunlaştırıldığı,
- ▶ Antijenin işlendiği ve sunulduğu
- ▶ doku ve organlarda lokalize halde bulunan sisteme **LENFOİD SİSTEM** adı verilir.

İmmün sistemde yer alan organlar

Lenfoid organlar

Primer lenfoid organlar (santral): lenfositlerin kök hücrelerden proliferere olduğu, fonksiyonel ve fenotipik olarak olgunlaştığı organlar

Sekonder lenfoid organlar (periferik): lenfositlerin yabancı antijene yanıt gösterdiği ve antijene spesifik lenfosit aktivasyon ve olgunlaşmalarının düzenlendiği bölgeler

LENFOİD SİSTEM

▶ A- PRİMER LENFOİD ORGANLAR:

▶ **1-Kemik İliği:** (Sternum, Kosta, İliak kemik, Vertebra)

- ▶ Stem cell $\Rightarrow$ Lenfoid Stem cell $\Rightarrow$ T ve B Lenfosit, NK
- ▶ B lenfositler $\Rightarrow$ KI'nde olgunlaşır
- ▶ T lenfositler $\Rightarrow$ Timus'da olgunlaşır.

2- Timus:

- ▶ T lenfositler $\Rightarrow$ Self / non-self ayırımını öğrenir.

B- SEKONDER LENFOİD ORGANLAR

1- **LENF BEZLERİ:**

- *Korteks (Aktif B lenfosit)
- *Parakortikal Bölge (T lenfosit)
- *Medulla (Makrofaj, Plazma hücresi)

2- **DALAK:**

- *Beyaz Pulpa (B lenfositler)
- *Kırmızı Pulpa (Eritrositler)

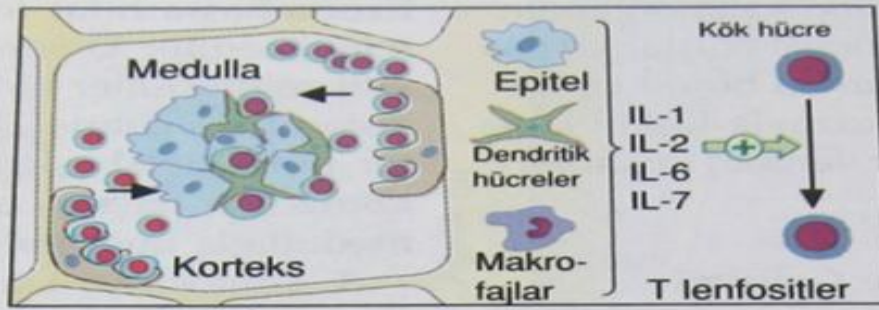
3- **MALT:**

- *Gastrointestinal Sistem (GALT)
- *Solunum Sistemi (BALT)
- *Kutanöz Lenfoid organlar (CALT)

Ontogenez

Primer lenfoid organlar

Sekonder lenfoid organlar

Fetal karaciğer

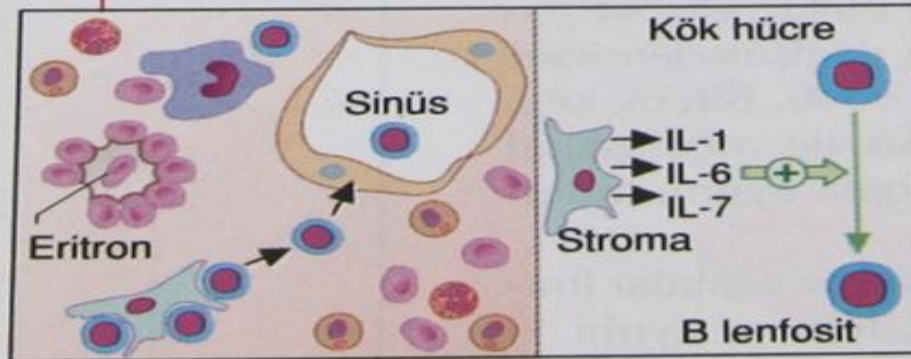
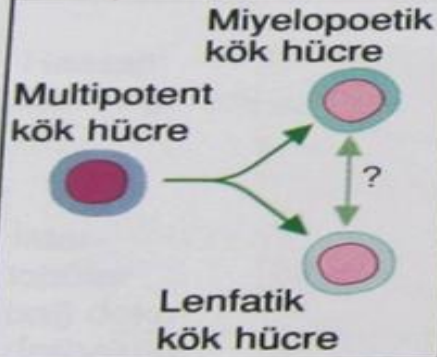

Timus

Kemik iliği

T lenfositler

B lenfositler

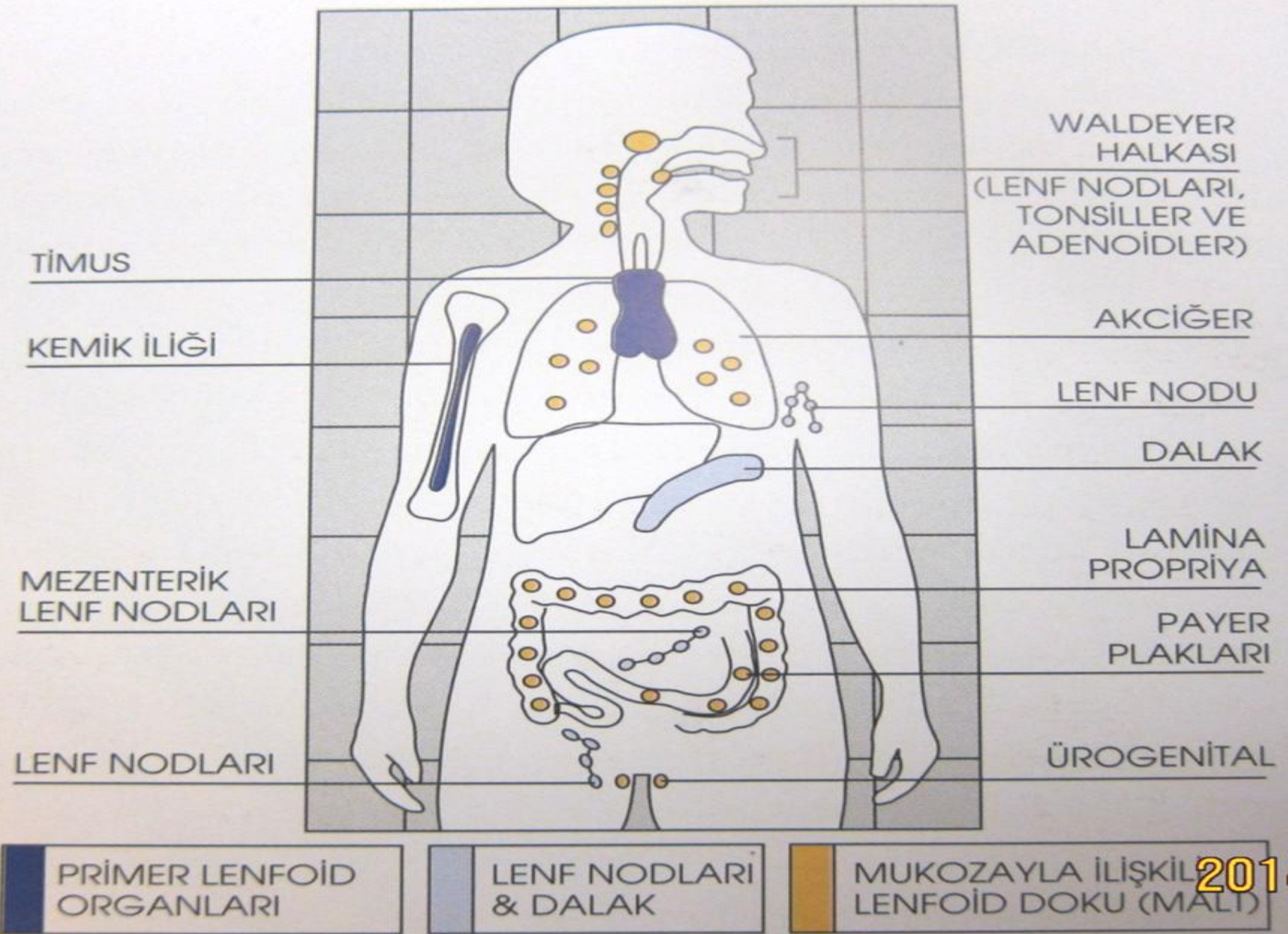
Dalak

Lenf düğümleri

Mukoza-ilişkili lenfoid doku

A. Lenfoid sistemin yapısı

2014

Şekil 7.2. Vücuttaki major lenfoid organ ve dokuların dağılımı.

KEMİK İLİĞİ

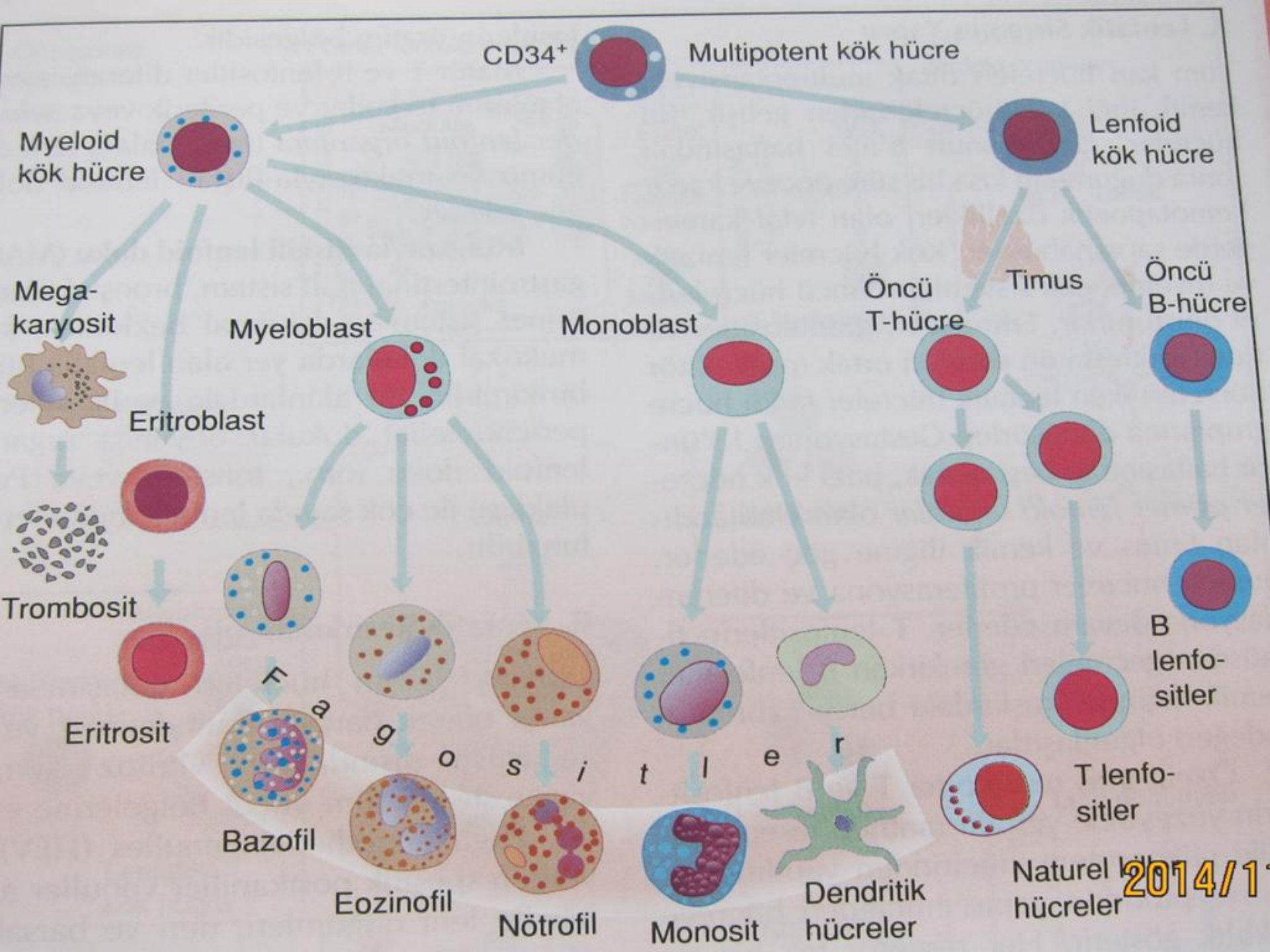
- ▶ Fötal hayatın 5.ayından itibaren tüm kan hücrelerinin yapım yeridir.

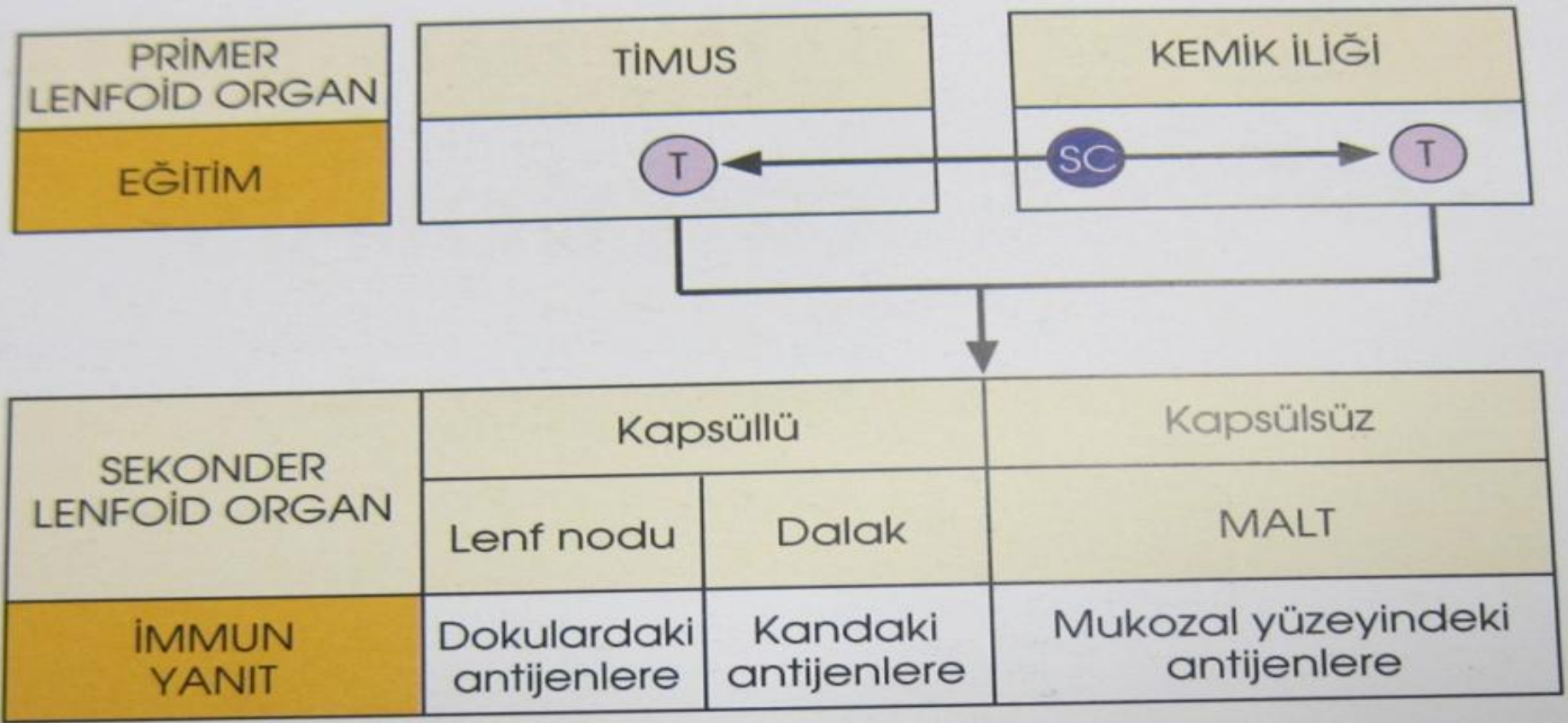
(Fetal hayatta Yolk Sac mesanşiminden gelişirler. Daha önce 5. aya kadar fetal KC ve dalak bu görevi sağlar)

- ▶ B lenfositlerin esas olgunlaşma yeridir.
- ▶ Sekonder immün yanıt sonrasında da aktive olmuş B lenfositler plazmositlere farklılaşırlar.
- ▶ Kİ antikor sentezi açısından serum Ig'lerinin esas kaynağını oluşturur.

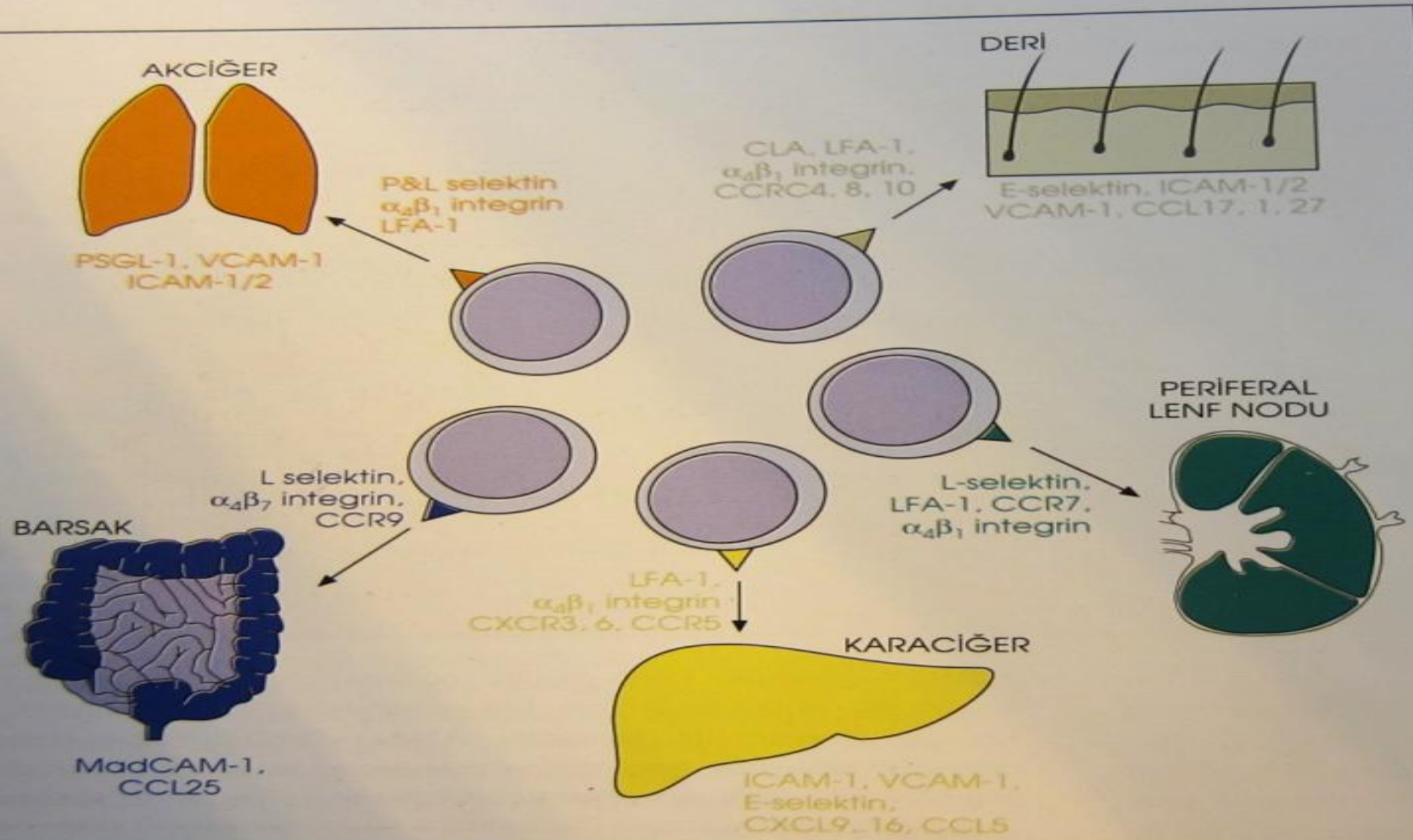
- ▶ Kİ kök hücrelerinin immünolojik olarak etkin hale gelebilmesi için önce santral lenfoid organlarda olgunlaşmaları gereklidir.
- ▶ Gelişimini tamamlayan olgun T ve B lenfositler daha sonra periferik lenfoid organlara yerleşerek antijenle karşılaşmayı beklerler ve gerektiğinde bağışık yanıtı oluştururlar
- ▶ İMMÜN HÜCRELER SANTRAL ORGANLARDA OLUŞUR, PERİFERİK ORGANLARDA GÖREV YAPARLAR

Şekil 7.1 Lenfoid dokunun fonksiyonel organizasyonu. Hematopoetik kök hücreleri (SC) kemik iliğinden köken alır ve primer lenfoid organlarda immünokompetan T ve B-hücrelerine farklılaşır. Sonra immün yanıtın organize olduğu sekonder lenfoid dokulara kolonize olurlar. Mukozayla ilişkili lenfoid doku (MALT), lamina propriadaki diffüz hücre kümeleri ve akciğerlerle birlikte mukozal sekresyonlar için antikor üretirler.

Dokulara ulaşım için doğru belirteç gerekir

Timus

- ▶ Hücresel immün cevapta etkin,
- ▶ üst mediastende yer alan, iki loblu bir organ
- ▶ Herbir lob bağ doku septumları ile lobullere ayrılmıştır.
- ▶ Her lobül korteks ve medulla bölgelerinden oluşur.
- ▶ Ergenlik çağında en büyük şeklini alır, ileri yaşlarda küçülür

Timus

- ▶ Max ağırlık 40 gr
- ▶ İleri yaşlarda yağ ve fibroz dokudan ibarettir
- ▶ Birkaç adacık halinde parankim ve lenfosit grubu kalır
- ▶ Kortekste yoğun lenfosit adaları var
- ▶ Kortekste mitoz bölünmeleri ve yaygın proliferasyonlar olur
- ▶ Korteksi dolaşımdaki kandan ayıran bir bariyer vardır
- ▶ Medullada Hassal cisimleri bulunur ve bunların çoğu epitelyal hücre artıklarıdır

Timus

- ▶ Timusta olgunlaşan T lenfositlerine timosit denir.
- ▶ Önemli yüzey markırlarının varlığı timositlerle matur T lenfositlerinin ayrılmasına neden olur
- ▶ Timositler erken evrede kortizona hassastır (maturasyon çalışmalarında önemli)
- ▶ Maturasyon tamamlandııkça kortizona dirençli hale gelirler

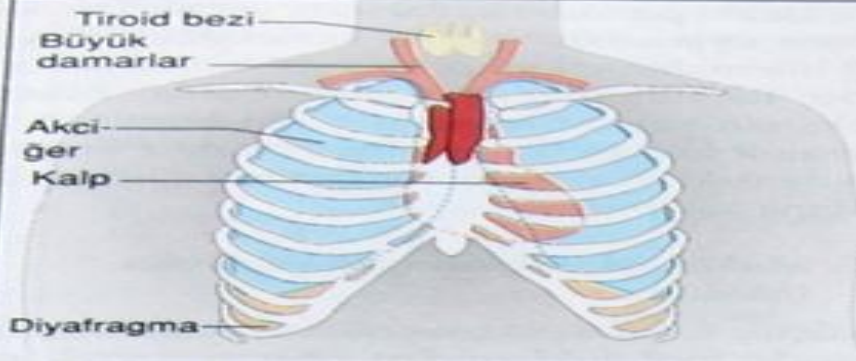
Timus

- ▶ Kortizona hassas timositler kortekste yoğundur
- ▶ Dirençli timositler medullada yoğun
- ▶ Hassal cisimciklerin yanında geniş sitoplazmalı epitel hücreleri, dentritik hücreler ve makrofajlar bulunur
- ▶ Çok sayıda kan damarları ve eferent lenfoid dokular bulunur

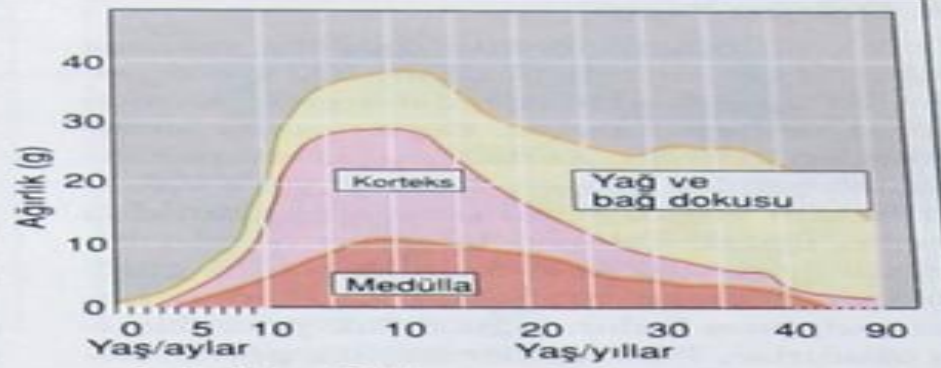

Timus-T hücre olgunlaşması

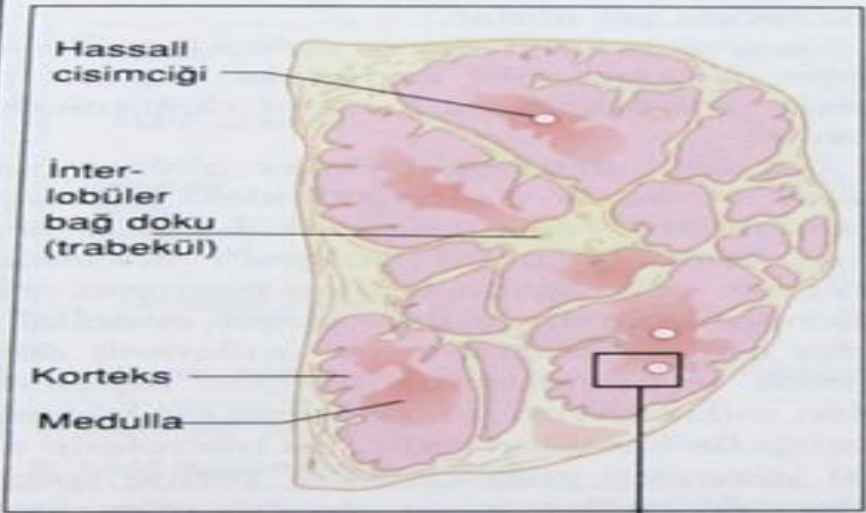
- ▶ Timusa gelen lenfosit öncü hücreleri korteksten medullaya geçiş sırasında epitelyal hücreler, makrofajlar ve dendritik hücrelerle etkileşerek **olgun T lenfositler** şeklinde farklılaşırlar. (CD4+ veya CD8+)
- ▶ Timositlerin **%90-95'i** timusta ölmekte, olgunlaşan lenfositlerin ancak **%5-10** kadarı canlı kalarak dolaşıma katılabilmektedir (**Pozitif seleksiyon**).

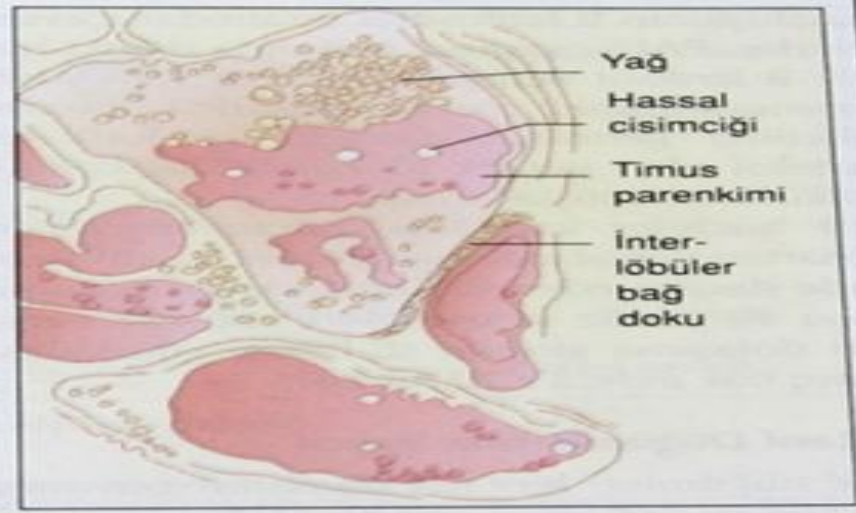
1. Timusun pozisyonu

2. Gelişim eğrisi

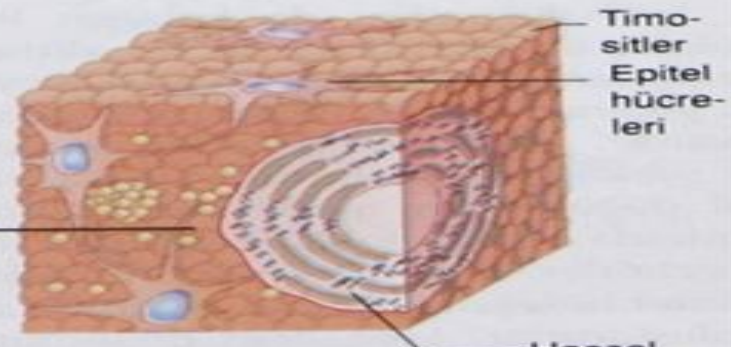
3. Bir yenidoğanın timusu

4. Bir erişkinin timusu

5. Histoloji

A. Timusun anatomisi ve gelişimi

3. Brakial kese

Epitelial
komponent

Timus

Timik epitel hücresi

Timik
hormon

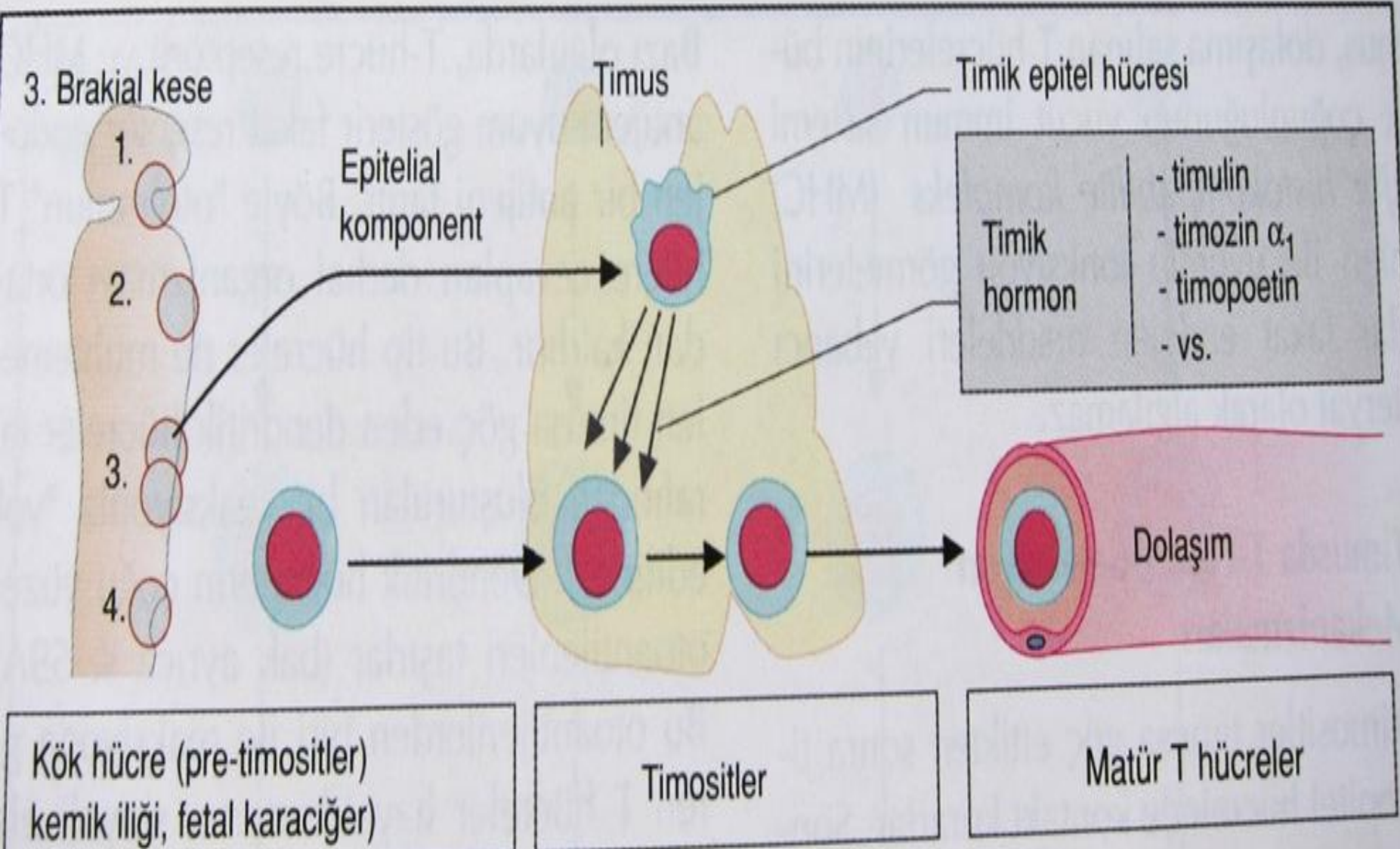
- timulin
- timozin α_1
- timopoetin
- vs.

Dolaşım

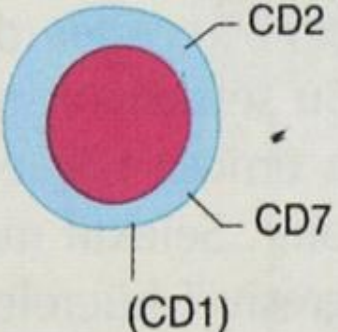
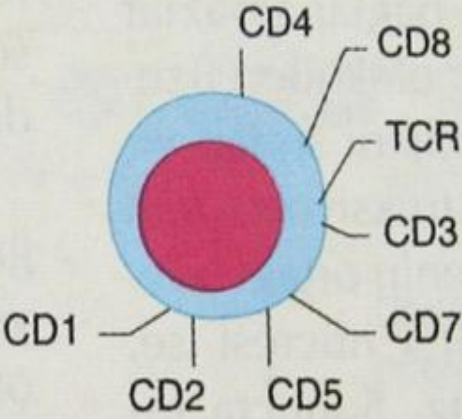
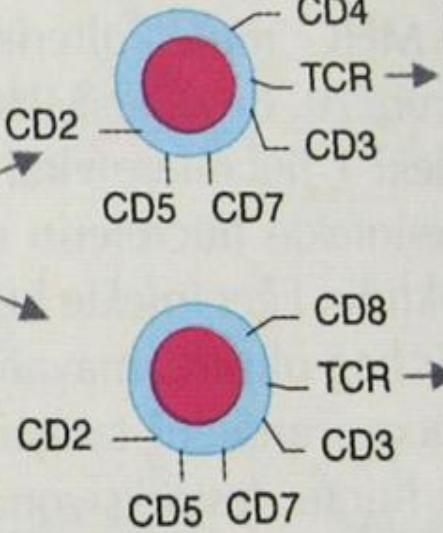
Kök hücre (pre-timositler)
kemik iliği, fetal karaciğer)

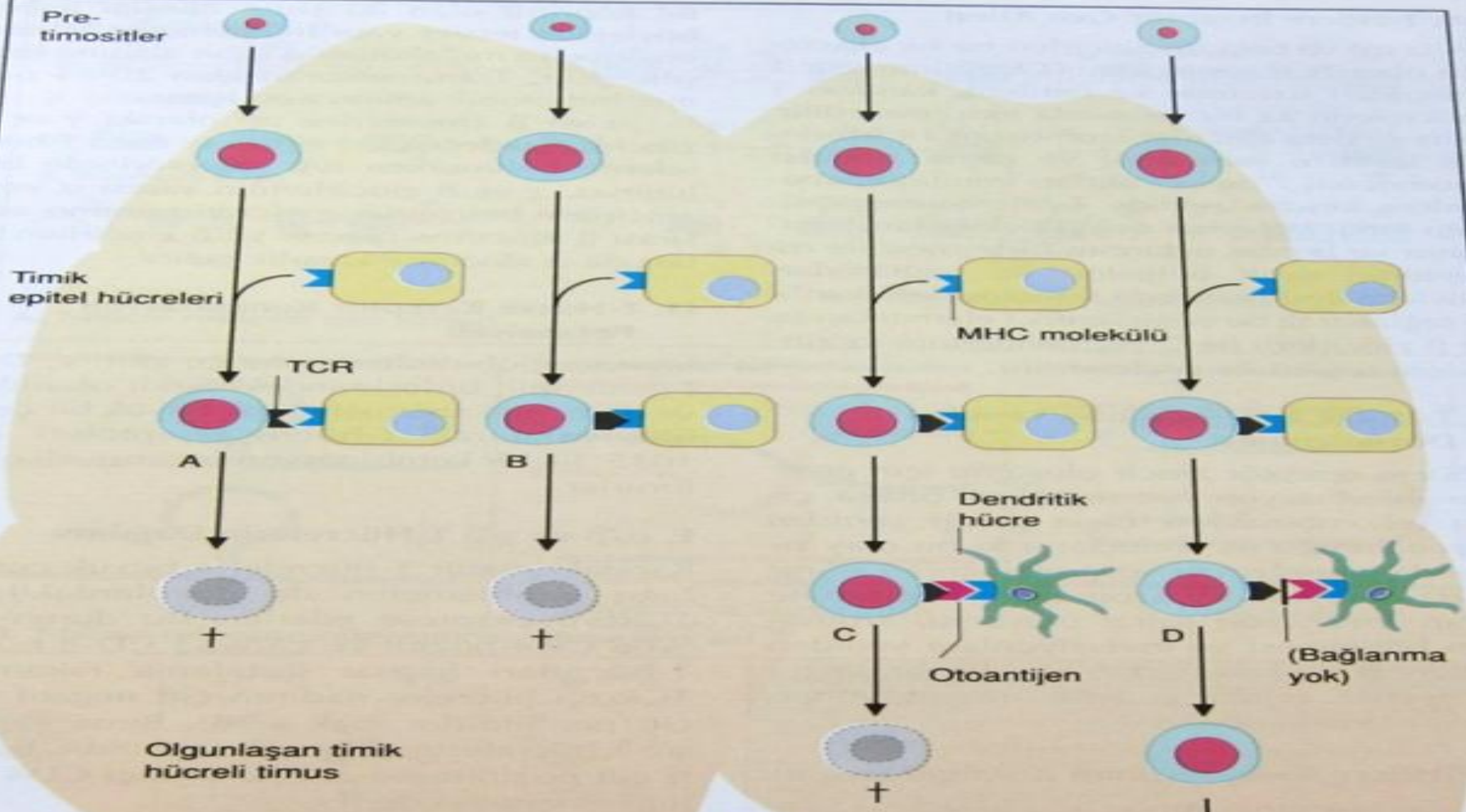
Timositler

Matür T hücreler

A. T hücrelerin gelişimi

Lokalizasyon		Timus		
Fetal karaciğer kemik iliği		Erken timosit	Genel timosit	Matür timosit
Hücre	Pre- timositler			
TCR	TCR γ 'nin yeniden düzenlenmesi	TCR γ transkripsiyonu TCR β 'nin yeniden düzenlenmesi	TCR α,β 'nin hücre yüzey ekspresyonu	Başlıca TCR α,β ekspresyonu
Markır	TdT enzim	TdT, CD2, CD7 (CD1) Çift negatif	TdT, CD1, CD2, CD3, CD5, CD4 and CD8 Çift pozitif	TH: CD2, CD5, CD7, CD3, CD4 TC: CD2, CD5, CD7, CD3, CD8 Tek pozitif

Timosit (tip)	MHC bağlanması	Otoantijeni tanıma	Sonuç
A	Zayıf veya eksik	-	Hücre ölümü †
B	Güçlü	-	Hücre ölümü †
C	Orta	Evet	Hücre ölümü †
D	Orta	Hayır	Tam matürasyon

A. Timuste T-hücre seçimi mekanizmaları

PERİFERİK LENFOİD ORGANLAR

1. Lenf nodulleri

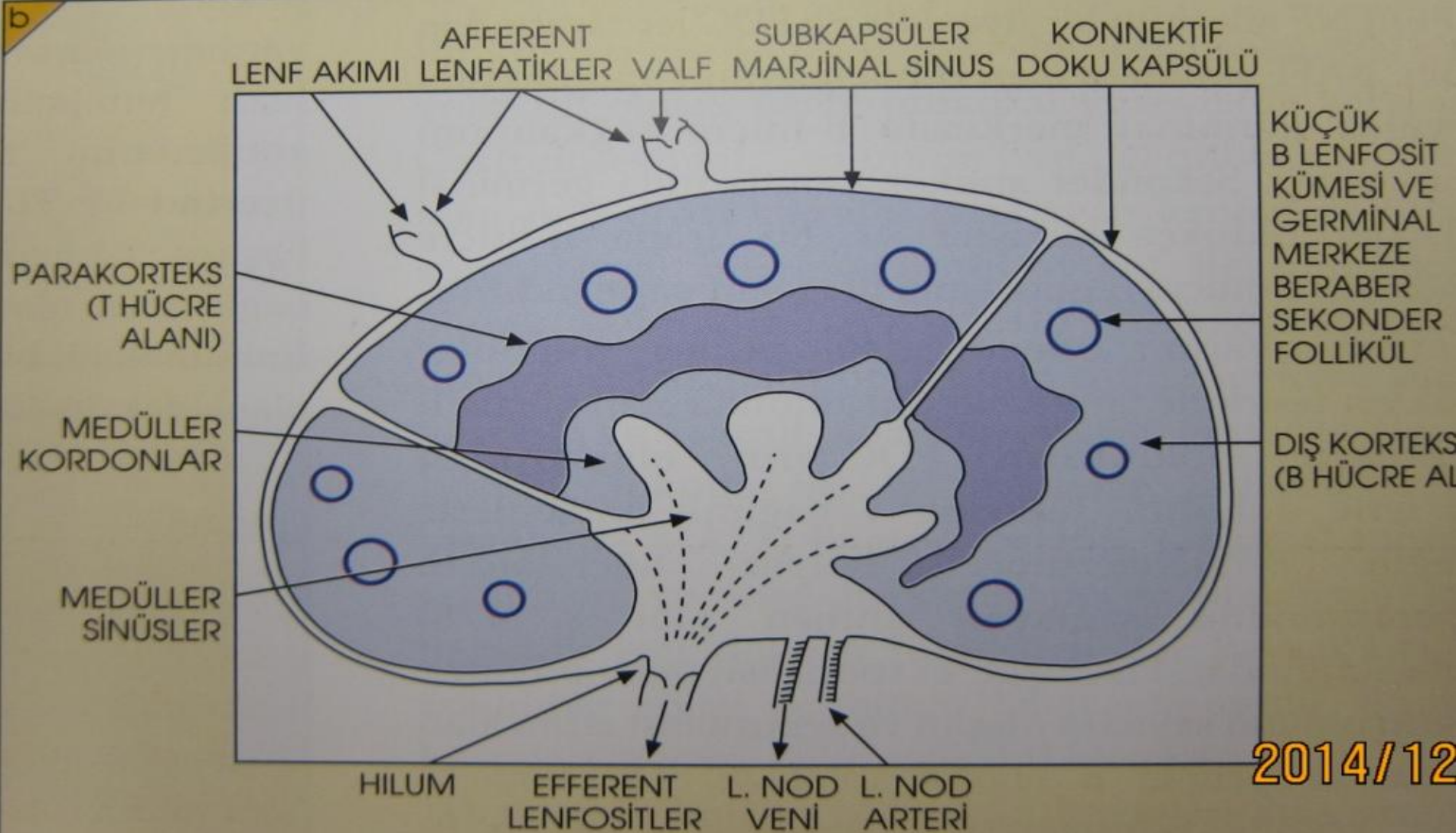

Lenf dögümlerinin yapısı

- ▶ Lenf dögümlerinin iç yapısı 3 bölgeye ayrılır:
  - kortex (*kapsüle yakın*)
  - Ara bölge parakortikal bölge
  - İç kısmında *medulla*:

Lenf nodu

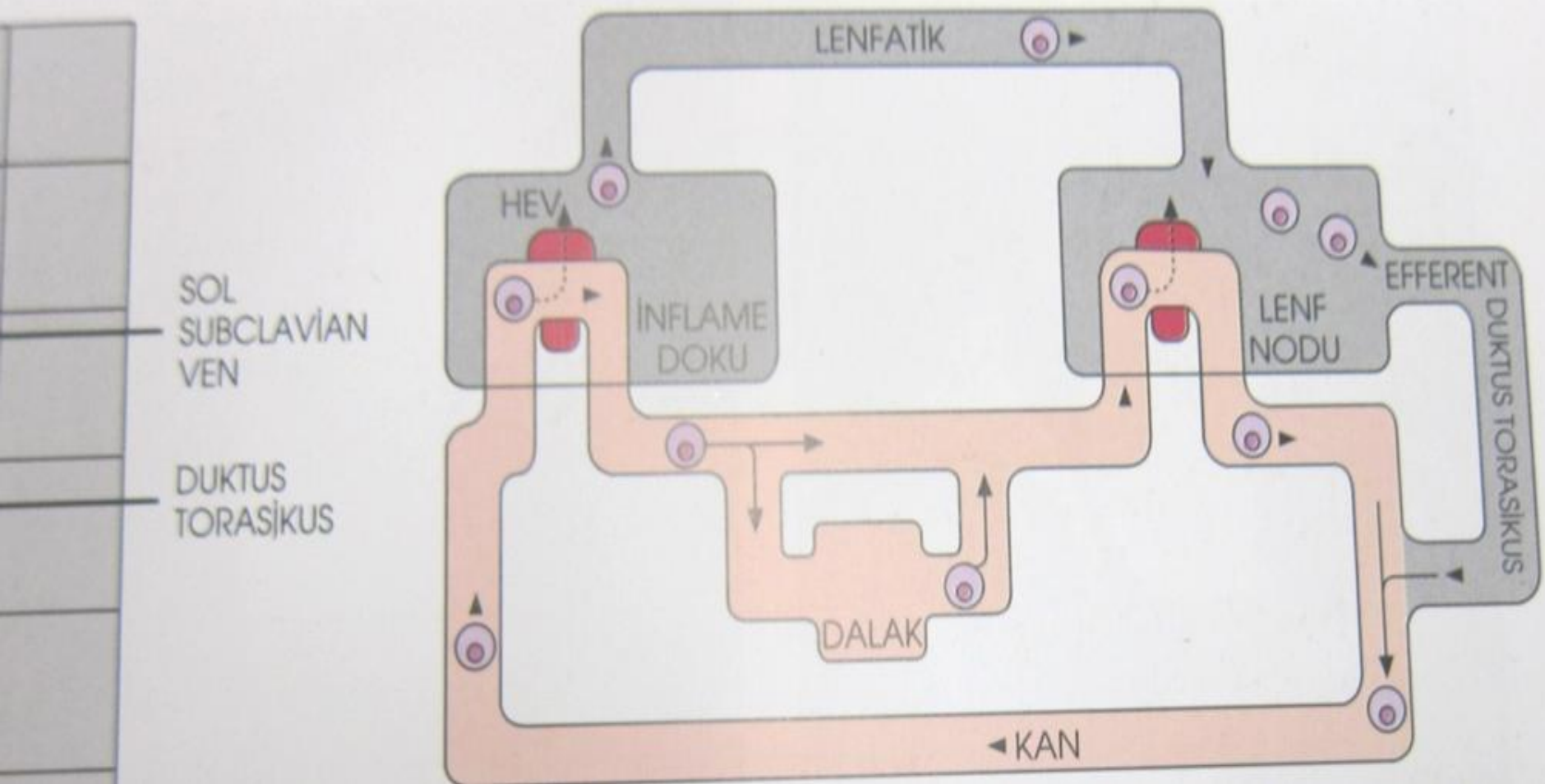
Lenf düğümlerinin yapısı

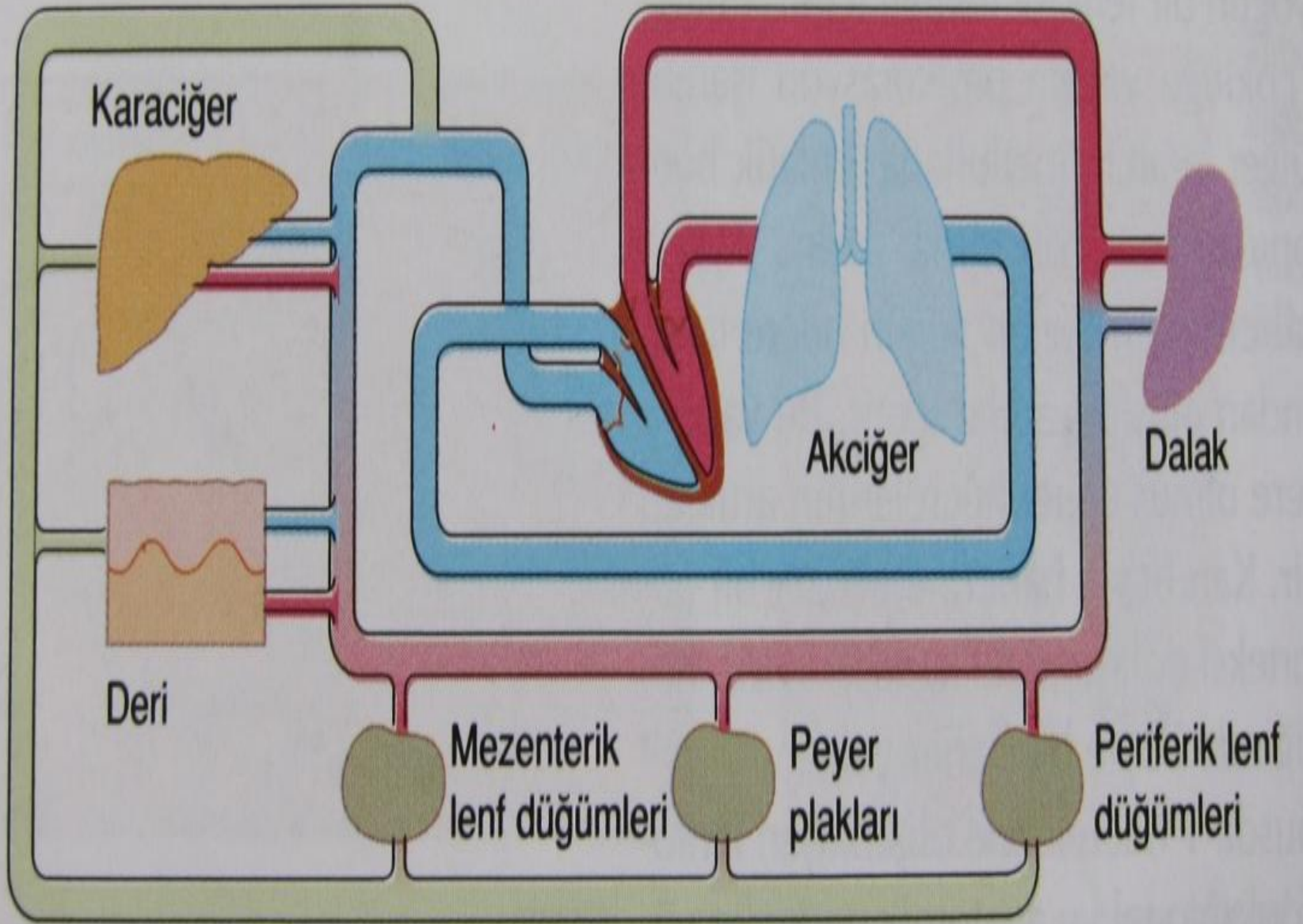
- ▶ Lenf düğümlerinin iç yapısı 3 bölgeye ayrılır:
  - korteks (kapsüle yakın)*-- *primer lenfoid folliküller* (ag. ile karşılaşmamış B lenf. paketleri).
  - Antijenik uyarımdan sonra B lenf farklılaşır ve çoğalır.
  - Bu folliküllerin ortasında B lenf. den oluşan *germinal merkezler* veya *sekonder folliküller* gelişir.
- ▶ *Ara bölge parakortikal bölge*: T lenf. bulunur. T lenf. burada yabancı antijenle karşılaşır
- ▶ *İç kısmında medulla*: lenfosit, makrofaj ve dendritik hücre içerir

Lenf dögümlerinin yapısı

- ▶ Organizmanın çeşitli yerlerinde dağınık veya küçük gruplar halinde bulunurlar.
- ▶ Çapları **1-25mm** dir ve lenfatik damarlar üzerindedirler
- ▶ Esas görevleri lenf süzmesi ve gelen antijenlere karşı immun yanıtın oluşturulmasıdır.
- ▶ Oval veya fasulye şeklindedirler
- ▶ Bağ dokusundan yapılmış bir kapsülle çevrilidirler. Kapsülden uzantılarla loblara ayrılır.
- ▶ Çevreden gelen doku sıvıları lenf lenf damarları aracılığı ile dolaşıma girmeden önce lenf dögümlerinde süzöldükten sonra hilustan çıkarlar

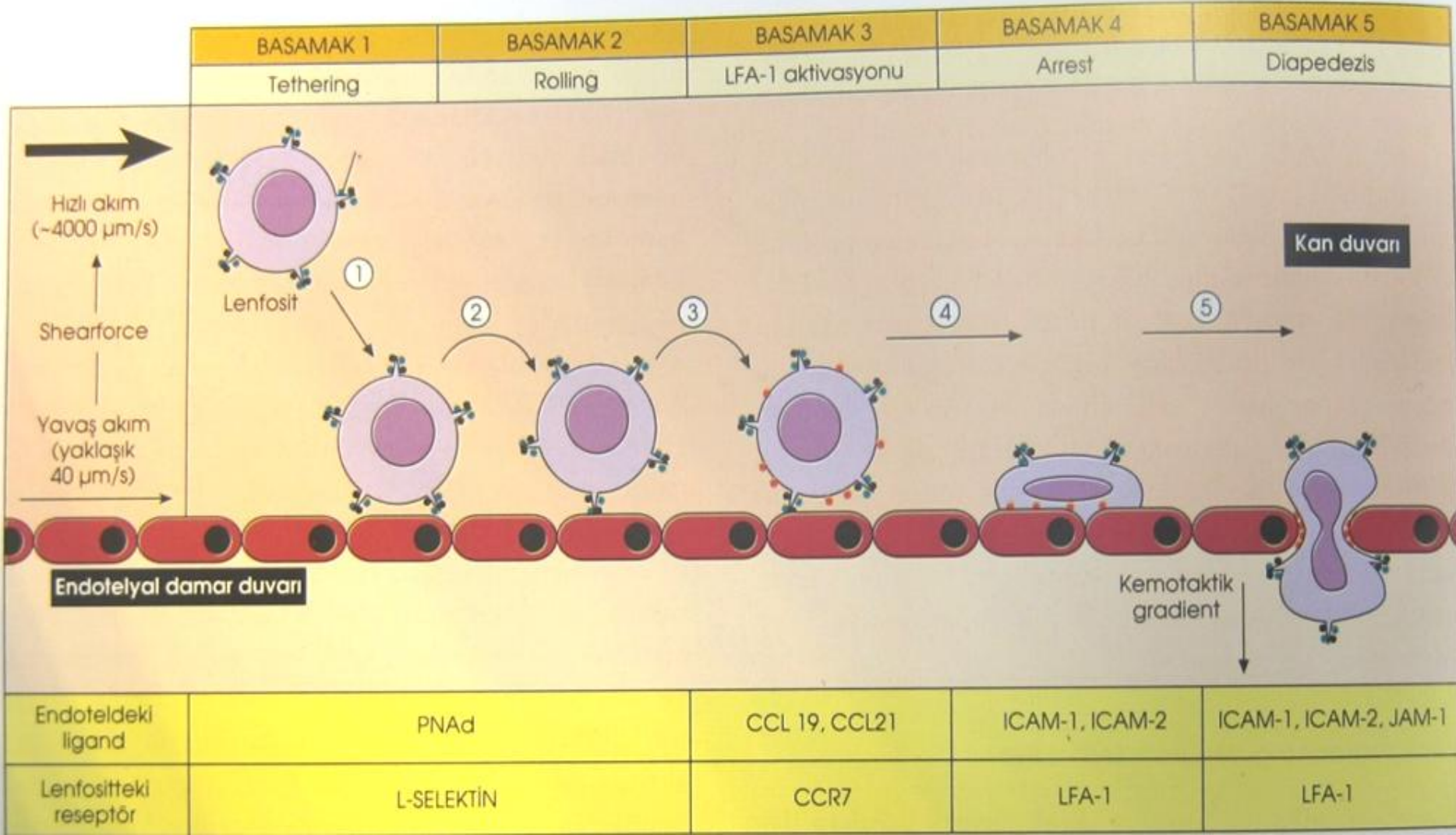
Lenfatik dolaşım

Eferent lenfatikler

Lenfositlerin adrese gitmesi

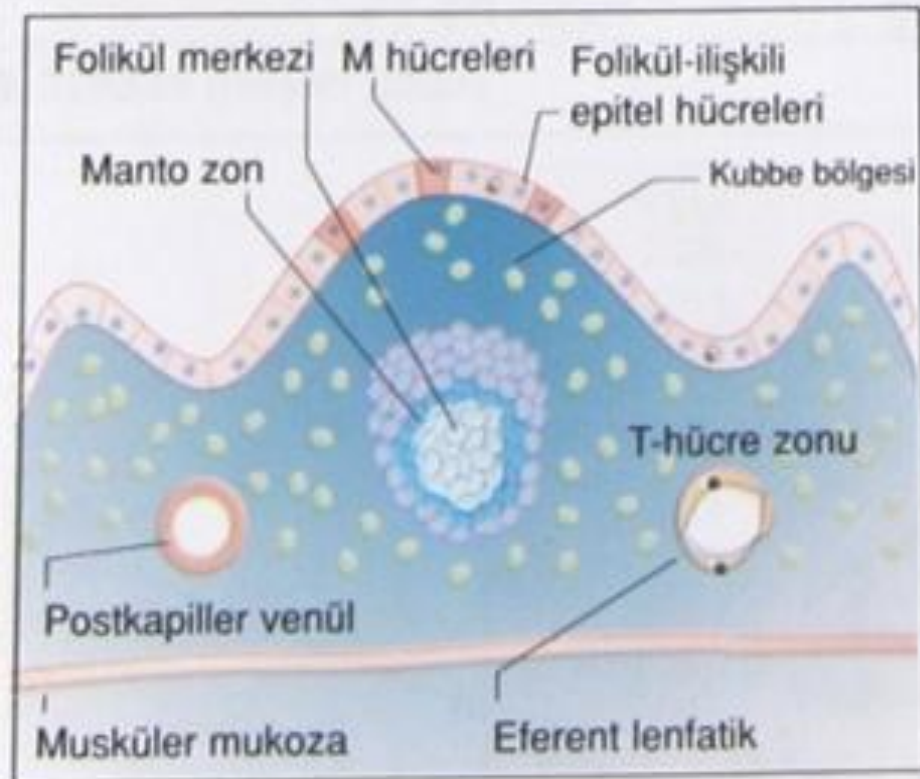
2. Mukozal lenfoid doku

- ▶ A- Trakea, ince barsaklar ve vajina mukozalarının altındaki kapsülsüz lenfoid doku
- ▶ B- Nodüler ve folliküler biçimde de olabilir.
- ▶ C- Peyer plakları, tonsillar
- ▶ Salgısal IgA antikörlerini salgılama özelliğine sahiptir.

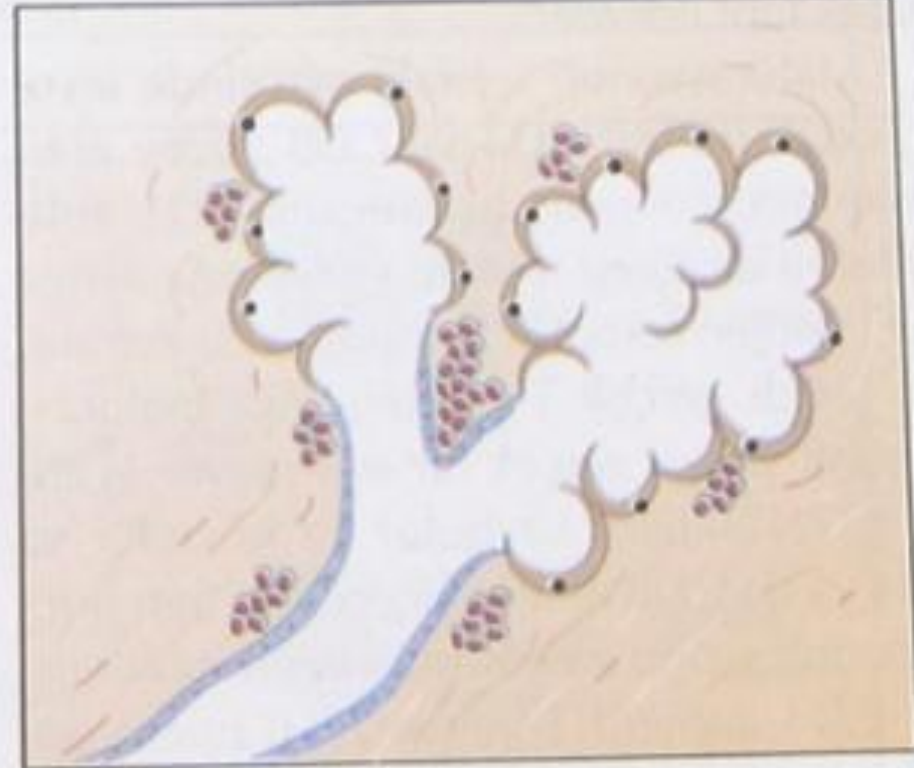
Mukoza-ilişkili lenfoid doku

- ▶ GIS, solunum sistemi, őriner sistem, lakrimal bezlerin submukozasında ve tonsil ve peyer plaklarında yer alırlar
- ▶ Kőrük T, B ve plazma hőrreler topluluğundan oluşan gevşek yapılarıdır
- ▶ IgA salgılama őr planda

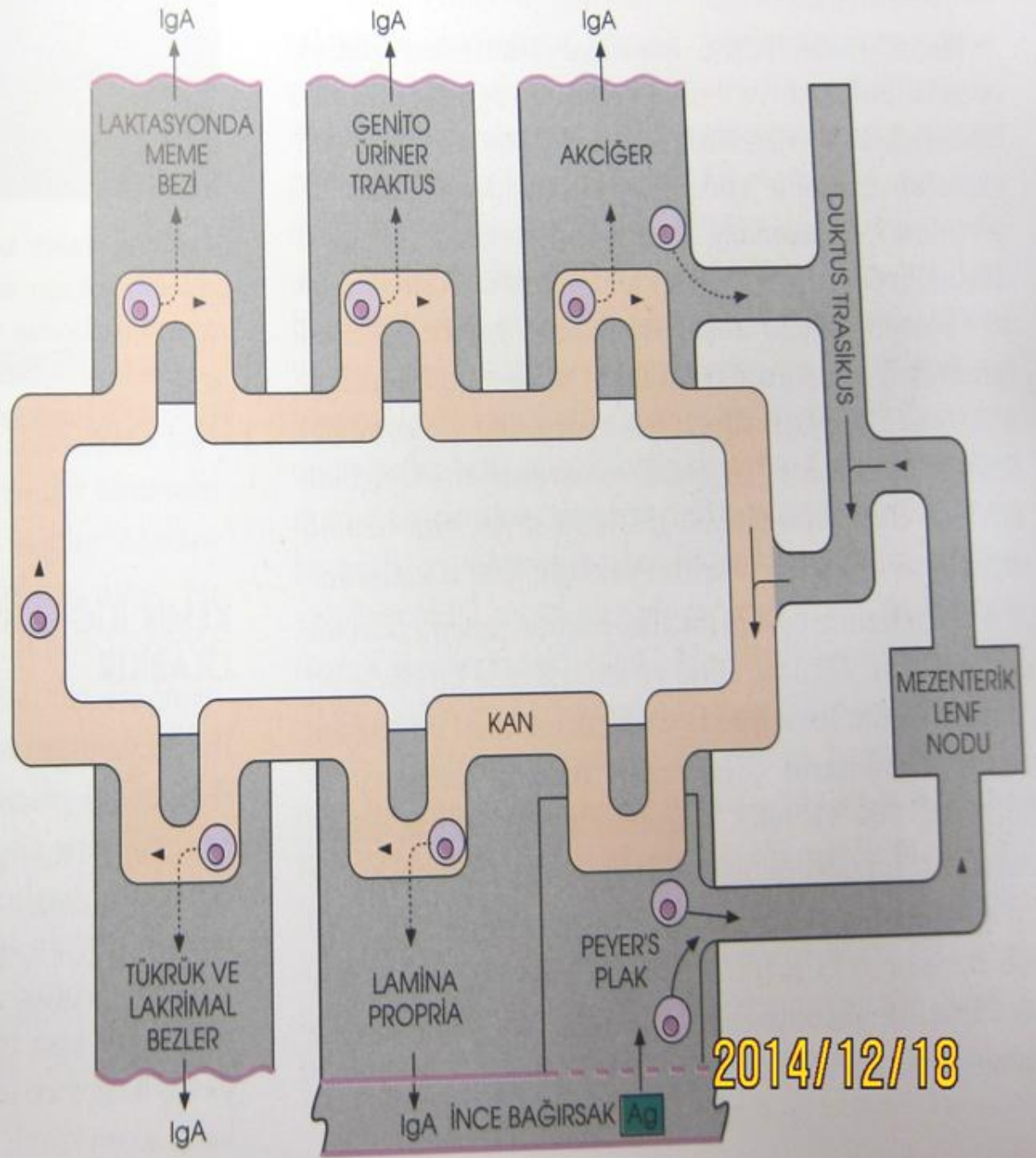

1. GALT: Barsak-ilişkili lenfoid doku; Peyer plağı

2. BALM: Bronş-ilişkili lenfoid doku

C. Mukoza-ilişkili lenfoid doku

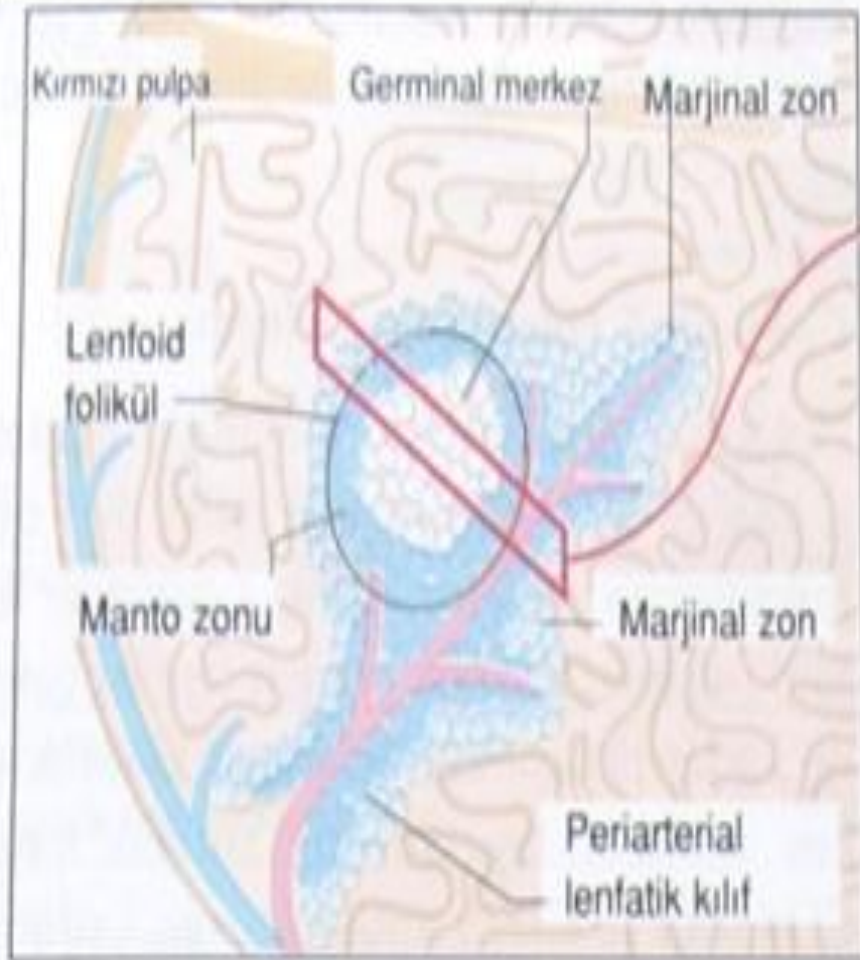

Şekil 7.12. Mukoza ile ilgili lenfoid sistemde lenfositlerin sirkülasyonu. Antijen tarafından stimüle edilen hücreler peyer plaklarından lamina propria ve diğer mukozal yüzeylere ( ) kolonize olmak için hareket ederler ve daha önce tanımlandığı gibi genel mukozal immün sistemi oluştururlar.

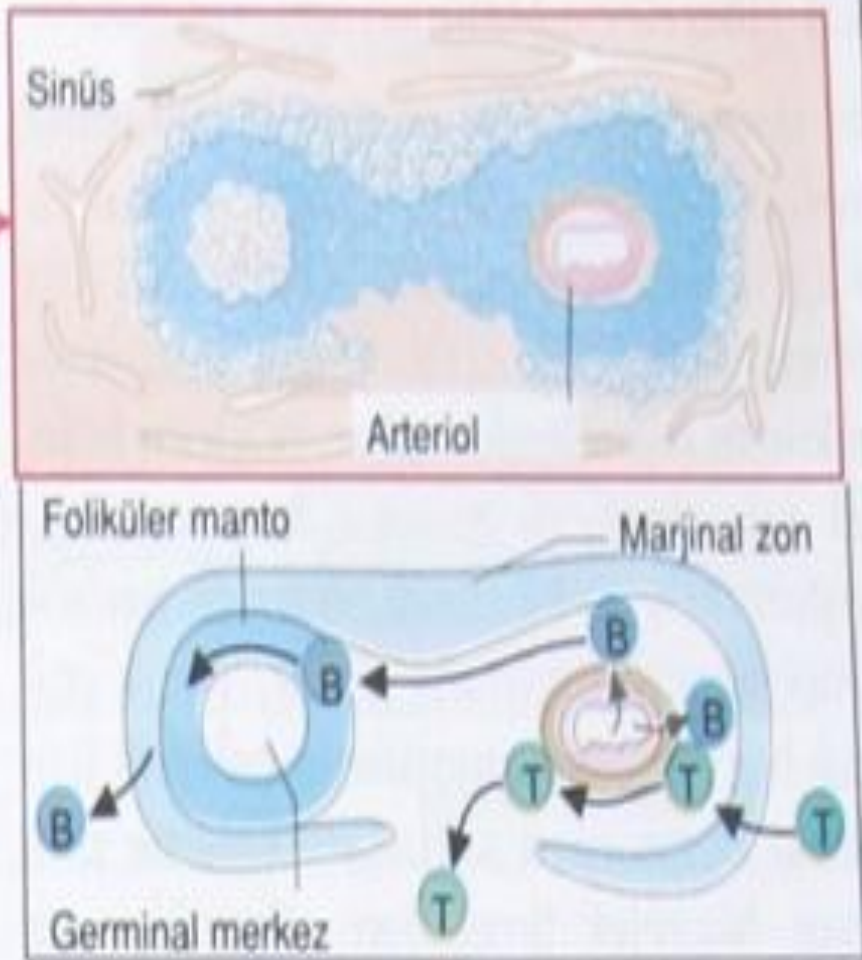
2014/12/18

3. Dalak

- ▶ Sekonder lenfoid organların en büyüğü (100-200gr)
- ▶ Dolaşıma girmiş tüm mikroorganizmalara karşı önemli bir savunma bölgesidir.
- ▶ Bağ dokusundan yapılmış bir kapsül ile çevrilmiş, uzantılarla loblara ayrılmıştır.
  - ▶ Kırmızı Pulpa: Bol miktarda sinüsler, eritrositler, makrofajlar bazı lenfositler ve az miktarda diğer hücreler
  - ▶ Beyaz Pulpa: Lenfoid hücreler
- ▶ Dalaktaki hücrelerin yaklaşık %50'si B lenfositleri, %30-40'ı T lenfositleridir.

1. Anatomik yapı

2. Arteriol ve folikülden kesit, lenfosit sirkulasyonu

Dalağın görevleri

- ▶ Eritrositleri depo etmek ve yaşlı eritrositleri yok etmek.
- ▶ Kandaki mikropların süzülmesi ve bunlara karşı immün cevap oluşturmak
- ▶ Fötal hayatta kan hücrelerinin yapımına katılmak
- ▶ B lenfositleri aracılığı ile antikor oluşumuna katkıda bulunmak
- ▶ Makrofajları aracılığı ile fagositoz yapmak
- ▶ İmmün kompleksleri ortadan kaldırır